

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД
Булевар краља Александра 15
11.000 Београд

УСТАВНА ЖАЛБА
против
пресуде Привредног апелационог суда
9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године

I ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ УСТАВНЕ ЖАЛБЕ:

Назив: Предузеће за издаваштво и трговину „Mascom EC“ доо Београд
ПИБ број из Регистра Агенције за привредне регистре: 17194640
Седиште: Београд-Стари Град, ул. Кондина бр. 1
Број телефона: 011 308 9205
Законски заступник: Слободан Нешовић
Број телефона: 011 308 9205

Подносилац уставне жалбе је сагласан да се његов идентитет буде доступан јавности.

II ПОДАЦИ О ПОЈЕДИНАЧНОМ АКТУ ИЛИ РАДЊИ КОЈИ СЕ ОСПОРАВА, ПРОТИВ КОГА СУ ИСЦРПЉЕНА СВА ПРАВНА СРЕДСТВА:

Назив и доносилац појединачног акта: Пресуда Привредног апелационог суда
Ознака (број) акта: 9 Пж 5125/16
Датум доношења појединачног акта: 23.03.2017. године
Датум пријема оспореног акта: 12.04.2017. године

III УСТАВОМ ЗАЈЕМЧЕНО ЉУДСКО ИЛИ МАЊИНСКО ПРАВО ИЛИ СЛОБОДУ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПОВРЕЂЕНО ИЛИ УСКРАЂЕНО:

Право на правично суђење из члана 32. став 1, право на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. став 1., право на имовину из члана 58. став 1. Устава Републике Србије.

IV ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Пресудом Привредног апелационог суда 9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године у ставу I изреке исте Привредни апелациони суд је преиначио пресуду Привредног суда у Београду 36 П 3638/2015 од 08.04.2016. године и пресудио да се одбија захтев тужиоца/подносиоца уставне жалбе да се утврди да је исти носилац права на накнаду од емитовања и реемитовања, јавног саопштавања и јавног саопштавања фонограма који се емитују, у односу на 44 фонограма у које су инкорпориране интерпретације музичких група

„Дисциплина кичме“ и „Disciplin A Kitschme“, а који су ближе одређени у ставу I изреке, док је у ставу II изреке одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

Доношењу побијане другостепене правноснажне пресуде, претходило је доношење пресуде Привредног суда у Београду 36 П 3638/2015 од 08.04.2016. године којом је усвојен тужбени захтев, па је утврђено да је тужилац/подносилац уставне жалбе „Mascom EC“ доо Београд носилац права на накнаду од емитовања и реемитовања, јавног саопштавања и јавног саопштавања фонограма који се емитују, у односу на 44 фонограма у које су инкорпорирани интерпретације музичких група „Дисциплина кичме“ и „Disciplin A Kitschme“, а који су ближе одређени у ставу I изреке, док је у ставу II изреке обавезан тужени Јавна медијска установа „Радио телевизија Србије“ да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка. На наведену првостепену пресуду тужени је дана 07.06.2016. године, изјавио жалбу.

Чињенично стање утврђено у првостепеном поступку, а које се, с обзиром да је у питању спор мале вредности није могло побијати жалбом, је следеће:

Дана 21.10.2014. године, Душан Којић као произвођач фонограма је са тужиоцем, овде подносиоцем уставне жалбе закључио Уговор о преносу права, којим је на истог на искључив начин, у временском оквиру одређеном у уговору, пренео своја имовинска права произвођача фонограма. Предмет овог уговора је, између осталог, и пренос права која се сходно члану 127. став 2 Закона о ауторском и сродним правима (у даљем тексту: **ЗАСП**) остварују само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права, у конкретном случају у питању је Организација произвођача фонограма Србије - ОФПС. Прецизније, у питању су права прописана чланом 127. став 1. ЗАСП: право на накнаду од емитовања и реемитовања, јавног саопштавања и јавног саопштавања фонограма који се емитују. У циљу испуњења уговора и остваривања стечених имовинских права, чији је искључиви носилац, тужилац је извршио регистрацију спорних фонограма код ОФПС. Како је тужени раније већ пријавио предметне фонограме у наведеној организацију, стручне службе ОФПС су у складу са интерним актима ОФПС, тужиоца, овде подносиоца уставне жалбе упутиле да покрене парницу ради утврђења права.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања и оценом изведених доказа, као претходно питање утврдио да је произвођач спорних фонограма Душан Којић. С обзиром да је произвођач фонограма на начин и под условима дефинисаним у Уговору о преносу права од 21.10.2014. године, располагао својим имовинским правима у корист тужиоца/подносиоца уставне жалбе, то је првостепени суд донео одлуку да се усваја тужбени захтев, те да је тужилац/подносилац уставне жалбе носилац утужених права у односу на спорне фонограме. Поступајући по жалби туженог другостепени суд је својом пресудом преиначио првостепену пресуду и у целости одбио тужбени захтев.

Сматрамо да у оспореној одлуци Привредног апелационог суда 9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године постоје елементи арбитрерне примене материјалног права на штету тужиоца/подносиоца, што представља повреду права на правично суђење из члана 32, као и повреда права на једнаку заштиту права и правно средство из члана 36. Устава Републике Србије.

Наиме, при успостављању и афирмацији начела владавине права и правне сигурности, странкама у поступку се мора обезбедити једнака, правична и законита заштита.

Потпуно погрешни правни ставови и закључци у тумачењу права на којима је заснована побијана правноснажна пресуда Привредног апелационог суда, су у потпуној супротности са наведеним одредбама Устава и прокламованим начелима.

У конкретном случају Привредни апелациони суд је у образложењу побијане пресуде, на страни 5. нашао да је материјално право примењено погрешно на утврђено чињенично стање. При том, Привредни апелациони суд није навео које је материјално право погрешно примењено, које се материјално право има применити, нити је навео које материјално право је он применио када је преиначио првостепену пресуду.

Оно што недвосмислено произилази из целокупног тока поступка и поступања првостепеног и другостепеног суда јесте да су обе истанце одлучујући о овој правној ствари примениле Закон о ауторском и сродним правима (104/2009 и др.) и члан 45. Самосталних чланова Закона о изменама и допунама предметног закона.

Такође, недопустиво је да у форми примене материјалног права другостепени суд се суштински упушта у расправљање чињеничног стања, што је у оваквој врсти поступка недозвољено.

Тако другостепени суд, без одржавања расправе најгрубље крши начело непосредности јер се упушта у оцену веродостојности исказа сведока: "(...) те иако је због протеча времена доказивање повезано са озбиљним тешкоћама и када се ради о достављању писаних доказа и када се ради о веродостојности исказа сведока, с обзиром на природна ограничења и несавршеност људског памћења."

Наиме, првостепени суд је једино компетентан да стекне уверење о тачности садржине исказа сведока чије саслушање непосредно изводи као доказ и има увид у његово држање и начин на који даје исказ. Пошто се ради о непосредном доказу, законодавац другостепеном суд и не даје овлашћења да другачије цени тако изведене доказе.

Истичемо да је одредбом члана 4. Закона о парничном поступку одређено је да суд одлучује о тужбеном захтеву на основу усменог, непосредног и јавног расправљања, а једини изузетак је принцип искључења јавности у складу са одредбом члана 6. Европске конвенције о људским правима.

Сматрамо да је описаним поступањем другостепеног суда повређено право тужиоца/подносиоца на правично суђење, као и право на једнаку заштиту права и правно средство, јер Закон о парничном поступку у споровима мале вредности не допушта оцену чињеничног стања од стране другостепеног суда, нити дозвољава да исти оцењује доказе који су непосредно изведени пред првостепеним судом (исказе сведока).

Даље, Привредни апелациони суд у претпоследњем ставу побијане пресуде, на страни 5. наводи следеће: "Питање преноса сродних права закон детаљније не регулише, па се имају применити одредбе о преносу ауторских имовинских права.". Тужилац сматра да наведени став другостепеног суда није исправан, те да представља повреду права која представљају разлоге за изјављивање ове уставне жалбе.

Наиме, законодавац је у оквиру одељка 7 ЗАСП који се односи на заједничке одредбе о сродним правима, поред одредбе члана 145. истог, којом је прописано да су сродна права (па и права произвођача фонограма) преносива, осим личних права интерпретатора, у члану 143. став 2. наведеног закона прописао да се на сродна права сходно се примењују одредбе о објављивању, саопштавању јавности и издавању ауторског дела из члана 7. овог закона, те у члану 144. ЗАСП одредио да се на сродна права сходно се примењују одредбе овог закона о ограничењима и исцрпљењу ауторског права.

Дакле, законодавац је изричито и прецизно одредио које одредбе које се односе на ауторско право имају применити на сва сродна права, па и на право произвођача фонограма. Имајући у виду ове чињенице, као и околност да су ауторско и сродна права регулисана истим,

Законом о ауторском и сродним правима, при чему из његових одредби произилази јасна интенција законодавца да су права произвођача фонограма у слободном промету, то тужилац сматра да нема месту примени одредби које се тичу ауторских права на права произвођача фонограма, што је другостепени суд погрешно учинио.

С обзиром да је у конкретном случају другостепени суд арбитерно и произвољно тумачио материјално право, доводећи тужиоца, односни подносиоца у неједнак положај у односу на противну парничну странку.

Тужилац/подносилац сматра да не би било добро да се на темељу овакве побијане пресуде гради и остварује судска пракса, која у неким другим правним областима и ситуацијама, садржи битно другачије правне ставове и тумачења закона, јер Недоследна и неуједначена судска пракса преставља повреду права на правично суђење које је поред кршења Устава представља и поступање супротно члану 6. став 1. Европске конвенције о људским правима, коју санкционише и Европски суд за људска права.

У погледу повреде права на имовину из члана 58. став 1. Устава указујемо да је право произвођача фонограма, као врста сродних права, за разлику од ауторског права које има и своју личноправну компоненту, има само и искључиво имовинскоправну природу, што се мора рефлектовати и на аспект располагања правима.

Како је тужилац/подносилац по основу Уговора о преносу права од 21.10.2014. године у периоду важења уговора, постао искључиви носилац права на убирање накнаде од емитовања и реемитовања, јавног саопштавања и јавног саопштавања фонограма који се емитују, то је исти у периоду важења наведеног Уговора, једини носилац права чије је утврђење тужбом тражио, а које право му је незаконито и неосновано ускратио другостепени суд погрешно поимајући да не постоји активна легитимација на страни тужиоца. Оваквим ставом другостепени суд ускраћује тужиоцу као законитом стицаоцу, односно носиоцу предметних права, право на судску заштиту истих, чиме се ограничава слободан промет конкретних права произвођача фонограма и спречава мирно уживање у имовинским правима стеченим на основу закона. Наравно, видљиво је да и овде постоје елементи повреде права из члана 32. став 1 и члана 36. став 1. Устава.

Напомињемо да право које је тужилац/подносилац стекао по основу предметног Уговора закљученог са произвођачем фонограма по свом обиму није ограничено, што значи да је тужиоцу пренето право у обиму 1/1, односно 100% утужених права.

Сада, када би се хипотетички прихватио став другостепеног суда да тужилац нема активну легитимацију за вођење предметног спора, дошли би у парадоксалну ситуацију да право на убирање накнаде од емитовања и реемитовања, јавног саопштавања и јавног саопштавања спорних фонограма који се емитују, у случају преноса оваквог права не би имало судску заштиту с обзиром да би се увек као спорно могло поставити питање активне легитимације.

Наиме, уколико би у конкретном случају тужбом утврђење тражио произвођач фонограма Душан Којић, истом би, у периоду важења Уговора о преносу права од 21.10.2014. године, била оспорена активна легитимација јер је својим правом на искључив начин располагао. Још једном напомињемо да је предметни Уговор пуноважан и да не постоји спор између уговарача из тог уговора ни око једне одредбе или тумачења истог.

Уколико би, пак, парницу за утврђење заједнички покренули овде тужилац и Душан Којић, опет би дошли до апсурда јер би прихватањем напред наведеног у односу на једну од ове две стране тужбени захтев био неоснован.

Недопустиво је да у правном животу постоји право чију заштиту нико не може да оствари судским путем, јер уколико право не припада ни лицу које га је пренело ни стицаоцу, онда је то право свачије и ничије.

Такође, сматрамо да Привредни апелациони суд у конкретном случају повредио права која су разлог изјављивања ове уставне жалбе и тиме што се упустио у оцену Уговора о преносу права од 21.10.2014. године и дао своје тумачење које је различито од воље самих учесника у том уговорном односу које су они имали у виду када су приступили закључењу предметног Уговора. Још једном напомињемо да активна легитимација за покретање поступка у овој правној ствари управо произилази из садржине самог уговора (а која међу уговарачима није спорна) којим је произвођач фонограма своје имовинско право пренео тужиоцу/подносиоцу.

Имајући у виду све напред наведено тужилац преко пуномоћника адвоката предлаже да Врховни касациони суд поднету ревизију усвоји и оспорену другостепену пресуду укине и врати предмет на поновно одлучивање или да оспорену другостепену пресуду због погрешне примене материјалног права преиначи и одбије поднету жалбу туженог на првостепену пресуду.

С позивом на напред изнето, предлажемо да Уставни суд усвоји уставну жалбу и утврди да су пресудом Привредног апелационог суда 9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године повређена права подносиоца на правично суђење из члана 32. став 1., на једнаку заштиту права и правно средство из члана 36. став 1. и на имовину из члана 58. став 1. Устава Републике Србије.

Предлажемо да Уставни суд поништи пресуду Привредног апелационог суда 9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године.

V ПРИЛОЗИ:

- копија побијане пресуде Привредног апелационог суда 9 Пж 5125/16 од 23.03.2017. године;
- копија пресуде Привредног суда у Београду 36 П 3638/2015 од 08.04.2016. године;
- копија Уговора о преносу права од 21.10.2014. године.

У Београду,
Дана 12.05.2017. године

За Подносиоца уставне жалбе:

Слободан Нешовић, директор

Administration des postes d'origine

AVIS de réception/de livraison/de paiement/d'inscription
POVRATNICA/izveštaj o uručenju/isplati/knjiženju

CN 07

Service des postes
Službeno

Timbre du bureau renvoyant l'avis
Zig pošte koja vraća povratnicu

Bureau de dépôt
Prijemna pošta

Date
12.05.2017

Destinataire de l'envoi
Primatelj pošiljke

Б.А. КРАВА АНУЧИЋИНА 15 БЕОГРАД

Nature de l'envoi
Vrsta pošiljke

УСТАВНА ПРАВА ОД 12.05.2017.

Prioritaire/Lettre
Prioritetno/Pismo

Non prioritaire/Imprimé
Neprioritetno/Iskovina

Colis
Paket

Recommandé
Preporučeno

Livraison attestée
Poljudeno uručenje

Valeur déclarée
Oznacena vrednost

N° de l'envoi
Broj pošiljke

Mandat ordinaire/
de versement
Ordina uputnica/
poslatska uplatnica

Montant
Iznos

L'envoi mentionné ci-dessus a été dûment
remis
Gore navedena pošiljka propisno je
uručena

payé
ispaćena

Inscrit en COE
Uknjižena u COE

Date
Datum

Signature*
Potpis*

Nom du destinataire en lettres majuscules (ou autre moyen clair d'identification)
Ime primaoca velikim slovom (ili drugi jasan identifikacija)

PRIMJENI
Y VCT A BHA
POVATNICA

A remplir par l'expéditeur
Popunjava pošte pošiljača

Nom ou raison sociale
Ime i naziv firme

MASCOH EC " ADO БEOГPAД

Rue et n°
Ulica i broj

KOZARINA 2
БEOГPAД, CPБИJA

Localité et pays
Mjesto i država

MAY 2017

A remplir par le bureau de destination
Popunjava određujuća pošta

* Cet avis pourra être signé par le destinataire ou, si les règlements du pays de destination le prévoient, par une autre personne autorisée.
* Ovu povratnicu može potpisati primatelj ili, ako propisi određujuće zemlje to predviđaju, druga ovlaštena osoba.